

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІПФ НАН України

д.ф.-м.н.

Олександр ЛЕБЕДЬ

«29» травня 2025 року

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА
НА АКАДЕМІЧНУ МОБІЛЬНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ
В ІНСТИТУТІ ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИКИ НАН УКРАЇНИ**

Ухвалено

Вченою радою ІПФ НАН України

протокол № 6

від « 29 » травня 2025 року

1. Загальні положення

- 1.1. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні в Інституті прикладної фізики НАН України (далі – Інститут) розроблено відповідно до: Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р., Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» (зі змінами) № 1379-VIII від 19.05.2016, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність № 579 від 12.08.2015, інших нормативно-правових документів з питань вищої освіти, а також Статуту Інституту.
- 1.2. Це Положення визначає порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти освітньо-наукового ступеня доктора філософії, наукового ступеня доктора наук та встановлює загальний порядок організації різних програм академічної мобільності, що передбачає їхнє навчання, стажування, в тому числі мовне, проходження навчальної, науково-педагогічної та виробничої практик, проведення наукових досліджень здобувачів вищої освіти Інституту у закладах вищої освіти та наукових установах на території України і за її межами.
- 1.3. Академічна мобільність передбачає участь здобувачів вищої освіти в освітньому процесі закладу вищої освіти (в Україні або за кордоном), проведення наукових досліджень з можливістю перезарахування в установленому порядку освоєних навчальних дисциплін тощо.
- 1.4. Право на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Інституту реалізується на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних проєктів, договорів про співробітництво між Інститутом та іноземними або вітчизняними науковими установами/закладами вищої освіти, а також може бути реалізоване здобувачами вищої освіти з власної ініціативи, за згоди наукових керівників, Вченої ради та адміністрації Інституту на основі індивідуальних запрошень тощо.
- 1.5. Положення є складовою частиною системи внутрішнього забезпечення якості освітньої і наукової діяльності Інституту та якості вищої освіти в цілому.
- 1.6. Терміни в цьому Положенні вживаються у значеннях, визначених Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», Довіднику користувача ЄКТС, а також у «Положенні про організацію освітнього процесу в Інституті прикладної фізики НАН України».

2. Види, цілі та завдання академічної мобільності

- 2.1. За місцем реалізації права на академічну мобільність вона поділяється на:
 - внутрішню академічну мобільність, яка реалізується учасниками освітнього процесу Інституту у наукових установах/закладах вищої освіти (далі - закладах - партнерах) в межах України;
 - міжнародну академічну мобільність, яка реалізується учасниками освітнього процесу Інституту у закладах-партнерах поза межами України, а також іноземними учасниками освітнього процесу в Інституті.

2.2. Основними видами академічної мобільності є:

- ступенева мобільність – навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу (Інституті), з метою здобуття ступеня вищої освіти, що підтверджується документом (документами) про вищу освіту або про здобуття ступеня вищої освіти від двох або більше закладів вищої освіти;
- кредитна мобільність – навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) та/або відповідних компетентностей, результатів навчання (без здобуття кредитів ЄКТС), що будуть визнані закладах - партнерах постійного місця навчання вітчизняного чи іноземного учасника освітнього процесу. Термін навчання за програмами кредитної мобільності у своїй сукупності не повинен перевищувати один академічний рік за весь період навчання здобувача в аспірантурі Інституті. При цьому загальний період навчання для таких здобувачів за програмами кредитної мобільності залишається незмінним.

2.3. Формами академічної мобільності для учасників освітнього процесу, що здобувають освітній ступінь доктора філософії та науковий ступінь доктора наук у вітчизняних закладах-партнерах, є:

- навчання за програмами академічної мобільності;
- участь у міжнародних конференціях за кордоном;
- участь у спільних проектах;
- наукове дослідження;
- наукове стажування.

2.5. Реалізація права здобувачів вищої освіти Інституту на академічну мобільність спрямована на підвищення ефективності наукових досліджень та якості вищої освіти, підвищення конкурентоздатності випускників аспірантури Інституту на українському та міжнародному ринках освітніх послуг і праці, впровадження в установі нових підходів у науковій та освітній діяльності, а також нових методів наукових досліджень.

2.6. Програми академічної мобільності здобувачів вищої освіти в Інституті передбачають:

- навчання у закладах-партнерах, як на території України, так і поза її межами без отримання другого документу про вищу освіту з метою вивчення окремих навчальних дисциплін, підвищення рівня володіння іноземними мовами (проходження мовної практики), проходження навчальної та виробничої практик, проведення наукових досліджень;
- визнання результатів навчання, отриманих у вітчизняних ЗВО чи наукових установах, відбувається на основі виданої академічної довідки, де зазначений перелік дисциплін, прослуханих здобувачем, з вказаною кількістю кредитів ЄКТС з кожної дисципліни та кількістю балів, отриманих здобувачами на іспитах. Академічні довідки, отримані здобувачами в інших вітчизняних наукових установах чи ЗВО розглядає комісія Інституту та приймає рішення про їх зарахування відповідно до

Положення про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті.

- навчання за узгодженим із зарубіжною науковою установою/закладом вищої освіти (зовнішня академічна мобільність) планом, який узгоджується також з науковим керівником/консультантом здобувача, Вченою радою та адміністрацією Інституту, і відповідає індивідуальним навчальним планам здобувача з метою отримання за результатами державної атестації документів про вищу освіту Інституту та зарубіжного закладу-партнера;
- державна атестація здобувачів освіти, які навчаються за узгодженою програмою академічної мобільності, здійснюється у порядку, встановленому в Інституті та у науковій установі/ЗВО – партнері.
- спільне навчання здобувачів вищої освіти, спільне керівництво підготовкою та захистом кваліфікаційних робіт, проведення спільних науково-дослідних робіт на основі двосторонніх угод.

3. Організаційне забезпечення академічної мобільності

- 3.1. Загальне керівництво із забезпечення академічної мобільності здійснює дирекція Інституту.
- 3.2. До участі в програмах академічної мобільності допускаються аспіранти, докторанти, та наукові працівники Інституту. Відбір здобувачів вищої освіти для участі в програмах академічної мобільності здійснюється Інститутом з урахуванням рейтингу успішності, участі у науковій роботі та знання іноземної мови.
- 3.3. Перелік необхідних документів для участі в програмі академічної мобільності здобувачів вищої освіти та процедура їх подання регламентується угодами між Інститутом та закладами-партнерами та/або договорами, що укладають вітчизняні учасники академічної мобільності та Інститут.
- 3.4. Етапи, тривалість та зміст навчання визначаються узгодженими індивідуальними навчальними планами здобувачів вищої освіти, які погоджені науковим керівником аспіранта/консультантом докторанта, за його наявності та навчальними планами та графіками освітнього процесу, які затверджені керівниками Інституту та закладу-партнера.
- 3.5. Умови навчання і перебування учасників академічної мобільності та інші питання визначаються двосторонніми або багатосторонніми угодами між Інститутом та закладами-партнерами.
- 3.6. Учасники освітнього процесу Інституту, які є здобувачами вищої освіти в межах програм внутрішньої мобільності, зараховуються до закладів-партнерів в Україні як такі, що тимчасово допущені до освітнього процесу і мають права та обов'язки здобувачів вищої освіти вітчизняного закладу вищої освіти/наукової установи.

Особи, що уклали договори про навчання чи практику/стажування за програмою академічної мобільності, не відраховуються із складу здобувачів вищої освіти на період реалізації права на академічну мобільність та обліковуються в Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

- 3.7. Фінансові умови участі у програмі академічної мобільності аспірантів або докторантів:
- відповідно до укладеного договору про академічну мобільність для здобувачів вищої освіти на період навчання, стажування чи провадження в іншому закладі-партнері на території України чи поза її межами зберігаються місце навчання та виплата стипендії згідно із законодавством, якщо стипендія не передбачена умовами академічної мобільності;
 - виплата стипендії на період реалізації програми академічної мобільності упродовж навчання, стажування чи провадження наукової діяльності в іншому закладі-партнері на території України чи поза її межами призупиняється, якщо учасник отримує повне стипендіальне забезпечення або фінансову підтримку з боку приймаючої сторони.
- 3.8. Строк навчання та наукового стажування здобувачів вищої освіти не може перевищувати двох років.
- 3.9. Наукові працівники Інституту можуть реалізувати право на академічну мобільність для провадження професійної діяльності відповідно до укладеного договору про участь у програмі академічної мобільності за погодженням із завідувачем відділу, рекомендацією Вченої ради та рішення директора Інституту. При цьому за зазначеними працівниками зберігається основне місце роботи в Інституті строком до двох років. Оплата праці відповідно до законодавства за основним місцем роботи зберігається на строк до шести місяців, якщо оплата праці не передбачена програмою академічної мобільності.
- 3.10. Умови приїзду провідних іноземних науковців на запрошення Інституту та їх перебування в Україні визначаються додатковими угодами, укладеними між Інститутом та запрошеною особою.

4 Права та обов'язки учасників, які беруть участь у програмах академічної мобільності

- 4.1. Учасники освітнього процесу, які беруть участь у програмах академічної мобільності, мають право на:
- продовження навчання або вивчення окремих навчальних дисциплін, проведення наукових досліджень у закладах -партнерах;
 - безпечні та нешкідливі умови навчання;
 - користування навчальною, науковою, виробничою, спортивною базою закладу вищої освіти, що приймає;
 - участь у наукових конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх наукових робіт для публікацій;
 - зарахування результатів навчання (кредитів) у закладі-партнері, або результатів досліджень у встановленому порядку;
 - отримання документа про результати навчання або про відповідний освітньо-професійний рівень встановленого у закладі-партнері зразка, якщо це передбачене програмою навчання здобувача вищої освіти.
- 4.2. Учасники зобов'язані:

- своєчасно надати необхідні документи для участі в програмі академічної мобільності; не пізніше визначеної дати прибути до місця виконання програми академічної мобільності;
 - дотримуватися під час виконання програми академічної мобільності законодавства країни перебування та правил внутрішнього розпорядку, Статуту та інших нормативно-правових документів закладу - партнера;
 - успішно виконати програму академічної мобільності за затвердженим індивідуальним планом та Угодою;
 - вчасно повернутися до Інституту після завершення програми академічної мобільності та відзвітувати про підсумки виконання програми або етапу програми.
- 4.3. По завершенню програми академічної мобільності Учасник:
- звітує про підсумки виконання програми академічної мобільності на засіданні наукового семінару з відповідної наукової тематики;
 - направляє до розгляду Вченої ради Інституту у письмовій формі звіт про підсумки виконання програми (етапу виконання) академічної мобільності та рішення (витяг з протоколу) засідання наукового семінару з відповідної наукової тематики щодо підсумків візиту, завізований керівником та секретарем семінару;
 - надає до аспірантури Інституту (для аспірантів та докторантів) або відділу квадрів (для наукових співробітників) копію документів, що засвідчують результати проходження програми академічної мобільності.
- 4.4 Права та обов'язки учасників програм академічної мобільності регулюються відповідними угодами між Інститутом та закладом- партнером.
- 5. Організаційний супровід академічної мобільності**
- 5.1. Організаційний супровід академічної мобільності в Інституті здійснює науково-організаційний відділ, який надає методичну та технічну допомогу з оформлення документів для виїзду здобувачів за кордон та контролює звітність після їх повернення до України (Додаток 1).
- 5.2. Поширення інформації про участь у програмах академічної мобільності, наукові установи/ЗВО – партнери, конкурси, міжнародні програми, проекти тощо здійснює науково-організаційний відділ Інституту.
- 5.3. Затвердження та координацію планів роботи, а також затвердження звітів здобувачів за програмами академічної мобільності із закордонними науковими установами/ЗВО – партнерами, здійснює Вчена рада Інституту.
- 6. Прикінцеві положення**
- 6.1. Положення набуває чинності (на підставі рішення Вченої ради Інституту) з моменту введення його в дію наказом директора Інституту.
- 6.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися або скасовуватися наказом директора за рішенням Вченої ради Інституту.

Погоджено
Учений секретар Інституту
к.ф.-м.н., с.н.с.

Олексій ВОРОШИЛО

Порядок оформлення наукового стажування аспірантів Інституту прикладної фізики НАН України

1. Загальні положення

- 1.1. Здобувачі вищої освіти Інституту прикладної фізики НАН України, що претендують на проходження наукового стажування у закладі вищої освіти чи науковій установі за кордоном, повинні відповідати таким умовам:
 - тематика наукового дослідження під час стажування повинна відповідати темі його наукової роботи;
 - мати наукові статті, опубліковані у зарубіжних, міжнародних та вітчизняних фахових виданнях, патенти;
 - брати участь у закордонних, міжнародних та національних наукових і науково-практичних конференціях, семінарах та симпозиумах;
 - володіти англійською мовою або мовою країни, в якій передбачається проходження стажування, на необхідному рівні.
- 1.2. Для оформлення відрядження на наукове стажування подаються такі документи:
 - Персональне запрошення сторони, що приймає на стажування та його переклад.
 - Угода про наукове співробітництво між Інститутом прикладної фізики НАН України та стороною, що приймає на стажування.
 - Заява на ім'я директора Інституту прикладної фізики НАН України здобувача освіти (аспіранта/докторанта) на участь в програмі стажування.
 - Угода про стажування між здобувачем вищої освіти та Інститутом прикладної фізики НАН України.
 - Індивідуальний графік навчання в аспірантурі/докторантурі на час стажування.
 - Індивідуальний план стажування аспіранта/докторанта.
- 1.3. Індивідуальний план стажування здобувача освіти затверджується директором Інституту прикладної фізики НАН України після розгляду на Вченій раді.
- 1.4. Якщо відрядження оплачується за кошти наукового проєкту чи гранту, то оформляються відповідні документи для бухгалтерії Інституту прикладної фізики НАН України.

2. Звітність за результатами стажування

- 2.1. Після повернення з відрядження здобувач освіти в десятиденний термін подає у письмовій формі звіт про підсумки стажування до у науково-організаційного відділу та рішення (витяг з протоколу) засідання наукового семінару з відповідної наукової тематики щодо підсумків візиту, завізований керівником та секретарем семінару.
- 2.2. Звіт затверджується директором Інституту прикладної фізики НАН України після розгляду на Вченій раді.